4 ARALIK 1945 Salı - No. 4

ADRES:
129 Kumbaracı Yokuşu
Beyoğlu - İstanbul
Telefon : 40758
P. K. : 2068

ABONE:
1 Sene : 28 T. L.
6 Ay : 15 T. L.
3 Ay : 8 T. L.
Adres değiştirmek 25K.

FİATI 10 KURUŞTUR



Neşriyat Müdürü: CAMİ BAYKURT ☆☆☆☆☆☆ SIYASİ SABAH GAZETESİ ☆☆☆☆☆☆☆ Sahibi: VEDAD BAYKURT

Mısır hükûmetinin istifası bekleniyor

Mısır kabinesinde buhran var. Hükûmetin istifa edeceği beklenmektedir.

İstifaya on sekiz ihtiyar devlet adamının toplantısından evvel karar vermek niyetinde olumadığı bildirilmektedir.

Buhrana sebep, Finans bakanı Makram Abidin liderliği altındaki Külta partisinin tarzıhareketidir.

B. Celâl Bayar C. H. Partisinden Dün istifa etti

Yeni partinin adı Demokrat Halk Partisi olarak tesbit edildi

Yeni partiye Tevfik Rüştü Aras, Yusuf Kemal Tengirşenk, Refik İnce ve daha başka milletvekilleri de girecekler

Ankara 3, (Hususî muhabirimizden) —] Celâl Bayar bugün C. H. Partisinden istifa ederek Demokrat Halk Partisini kurmak üzere faaliyete geçmiştir.

Umumiyetle iyi haber alan mahafillerden öğrenildiğine göre Celâl Bayar'ın gerek Millet Vekilliğinden, gerekse Partiden ayrılmaması hususunda semeresiz gayret sarfedilmiştir.

Demokrat halk partisine iltihak edenler arasında daha şimdiden, Dr. T. Rüştü Aras, eski Berlin Sefiri Hamdi Arpak, eski Manısa Millet Vekili Refik Şevket İnce ve Sabık Aydın C. H. Partisi Reisi


Demokrat Halk Partisi reisi CELÂL BAYAR

Etem Menderes'in isimleri zikredilmektedir.

Hâlen Meclis azasından olan Hamdullah Suphi Tanrıöver, Cemal Tunca ve Hikmet Bayur'un da yeni partiye iltihakları mevzuu bahistir.

Ayrıca eski İş Bankası Müdürü ve Ankara Millet Vekili Muammer Eriş ile, Manisa millet vekili Faik Kurdoğlunun da isimleri zikredilmektedir.

Yeni partinin henüz hiçbir yayın organı yoktur. Yalnız, haber alındığına göre "TASVİR" gazetesi bu role talib olmuşsa da, «siyasi mesleği» dalayısiyle reddedilmiştir.

YENİ DÜNYA — Celâl Bayar ve arkadaşlarının yukarıda mezkûr Partiyi kurmaya teşvik eden

Hüseyin Cahit Beye

Biz gücümüzün yettiği kadar davamıza sadık kalacağız. O dava; memleketi hiç bir yabancı menfaatine kurban etmemek, vatandaşlarımızı ayak altında çiğnetmemek, içeride yüzümüzü kızartan haksızlıklara ve kirlere mani olacak idareyi görmekten ibarettir.

Cami BAYKURT

Size «Sayın Bay Cahit» diye hitap ederek başlamıyorum. Otuzyedi sene evvel genç yaşımızda politika hayatına girdiğimiz zaman sizi iş başında tanımış, o zamandanberi gazetecilik hayatımızdaki izinizi gözden kaçırmamış bir adam sıfatiyle size, Cahit Bey, diye hitap ediyorum. Sizin «Yalçın» lığınızı, benim «Baykurt»luğumu bir ân için unutarak, ilk Osmanlı Meclisinde yanyana oturmuş iki eski arkadaş gibi, konuşalım.

Dünkü başmakalenizde benim çıkarmakta olduğum gazeteye, ilk defa olmak üzere, hücum ettiniz. İmzalı makaleniz sizden beklediğim yazı edebine uygun; imzasız makaleniz ise size yakışmayacak kadar çirkin. Bize beşinci kol diyorsunuz. Bozuk bir makine, mahdut bir tiraj ile çıkıyoruz. Bu fakirâne vasıtalarla ancak sesimizi işittirmek istedik. Siz, garp demokrasisinin müdafii efendiler; bunu dahi bize çok görüyorsunuz. Sizin cephenizdeki arkadaşlarınızın teşkil ettiği orkestrada siz davulcu vazifesini üzerinize almaktasınız. Bunun içindir ki size hitap ediyor ve öbürlerini ihmal ediyorum. Orkestra şefinin de kim olduğunu biliyoruz.

Bugün dünya politikası ve bu meyanda yatanımızın bulunduğu mevki çok tehlikelidir. O kadar tehlikeli ki sizin vaktiyle mensup bulunduğunuz siyasî fırka, Türkiyeyi Balkan harbine ve sonra 1914 faciasına sürüklediği zamandan daha çok tehlikelidir. Sizin o zaman ne rol oynadığınızı, bugün de ne yapmakda olduğunuzu söylemeğe şimdilik lüzum görmüyorum.

Buna da fırsat verirseniz, bu meseleleri de,


Amerikan Genel Kurmay Başkanı General Ayzenhover

General Ayzenhover Fransızları itham ediyor

Nevyork 3, (H.) — Fransa'nın Almanya'daki müttefik askerî komisyonunun teşriki mesaisine mâni olduğu hakkında General Eisenhover tarafından yapılan beyanat, basın tarafından hâlâ uzun uzun tefsir edilmekte ve Fransız hükûmeti tenkid edilmektedir.

Romanya Sosyal Demokratları

Hükûmetin

İktidarda kalacağı şüpheli görünüyor

Londra, 4, (R) -- Amerika Birleşik Devletlerinin İranın 1 Ocak tarihine kadar tahliyesi hakkındaki notasına Sovyetler Birliği cevap vermiştir. Amerika baş kentinde bu cevaba ait tafsilât neşredilmemişse de, Sovyetler Birliğinin notada, Amerikan teklifini kabul edemiyeceğini bildirdiği anlaşılmıştır.

Londrada söylendiğine göre, Britanyanın dahi, Amerikanın teklifinini kabulünü imkânsız kılan maddi sebepleri vardır.

Tahrandaki muhabirlerin son verdikleri habere göre, muhalefet halinde olan İranlılar, İranın son verdiği notaya karşı tehevvür duymaktadırlar.

Şimdi alınan son haberlere göre, İranın Sovyetler Birliğine son verdiği notayı müteakip, bir kaç siyasi grup teşekkül ederek, İranda daha kuvvetli bir rejim kurulmasında ısrar etmişlerdir.

Şimdiki hükûmetin iktidarda kalacağı şüpheli görülmektedir.

Avusturyada

Kanuna aykırı olan servetler araştırılıyor

Viyana 3, (A.A.) — Müttefik makamlar tarafından çı-

Buna da fırsat verirseniz, bu mes'eleleri de, açıkça konuşmaktan çekinmiyeceğimi bilirsiniz.

Cahit Bey! Biz de sizin gibi garbın demokratik haklarının memleketimizde tatbik olunduğunu görmek için mahdut vasıtalarımızla mücadele meydanına girdik. Öyle ki siz ve arkadaşlarınız bir küheylân üzerinde at oynatırken biz topal eşekle kervana karıştık. Atınız, sırmalı eğeriniz ve kaşanız size mübarek olsun! Biz, gücümüzün yettiği kadar, davamıza sadık kalacağız. O dava, bu memleketi hiç bir yabancı menfaatine kurban etmemek, vatandaşlarımızı ayak altında çiğnetmemek ve içerde yüzümüzü kızartan haksızlıklara ve kirlere mani olacak bir idareyi görmekten ibarettir. Eğer siz de, bizim gibi, bu davaya sadıksanız aramızda çekişecek hiç bir şey yok. Hangimiz bu davanın dışında çalışıyorsa bunu araştıralım. Böyle bir araştırmağa hazırmısınız, Cahit Bey? Bunu açıkça söyleyin; ondan sonra konuşalım.

Cahit Bey! İnsanlar kendi sözleri ve işleriyle muahaza olunur. Adaletin en iptidaî prensipi budur. En zalim idareler ve onun başında olan cebbar hükümdarlar ve hattâ büyük engizitör «Torquemada» bile idam edeceği adamlara, hiç olmazsa cürmü kabul ettirmek için, işkence ederdi. Çünkü mahkûm etmek için delil lâzımdı. Bize beşinci kol olduğumuzu, yani yabancı menfaatler hesabına memleketimize hiyanet ettiğimizi ispat eden delilleriniz nerede? Bunu enzarı umumiyeye koymağa sizi davet ediyorum: Eğer kendi fikrinizin ismetine zerre kadar hürmetiniz varsa...

Pravda'nın tefsiri

Cihan Hükûmeti fikri milletler anayasasını hükümsüz bırakan bir projedir

Moskova 4 (A. A.) —

Pravda gazetesi, İngiliz basını tarafından ortaya atılmış olan "Cihan Hükûmeti" fikrinden bahsederek bu fikri birleşmiş milletlerin ve bilhassa büyük devletlerin anayasalarını değiştirerek hükümranlık haklarını kısmen izale etmeğe mâtuf bulunan yeni bir teşebbüs gibi telâkki etmektedir.

Gazete yazısına şöyle devam etmektedir:

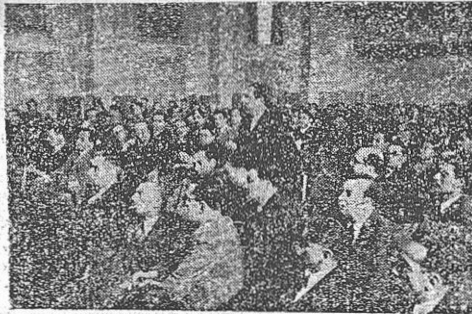
Genel bir itimad telkini bahanesiyle, devletlerin işbirliğine dayanan birleşmiş milletler anayasasını kökünden kazıyacak bir proje teklif edilmektedir. Esaslı kararların alınmasında büyük devletlerin oybirliği ile hareket etmeleri prensipi ise, birleşmiş milletler teşekkülünü filen faydalı kılmak için alınmış bulunuyordu.

Romanya Sosyal Demokratları

Seçime Ayrı liste ile iştirak ediyorlar

Londra, 4 (R.) — Bükreş radyosunun bildirdiğine göre, Romanya sosyal demokrat partisiuin konferansında, yakında yapılacak seçimlere ayrı bir liste ile girilmesi kararlaştırılmıştır. Sosyal demokratların, komünistlerle birleşmemesi için, lider Petreski'nin teklifi kabul edilmiştir.

Bükreş muhabirinin verdiği malûmata göre, bu haber mânidardır. Groza hükûmetine dahil partilerden biri ilk defa olarak bağımsızlığını ilân etmiş demektir. Bununla beraber, sosyal demokrat partisi, Romanya birleşmiş işçiler cemiyetindeki iş birliğine devam etmeğe karar vermiştir. Fakat bunun içinde sosyal demokrat partisine, hükûmette daha fazla yer verilmesini şart koşmuştbr.



Basın Birliği toplandı

Matbuat kanununu tetkik ve istenilen tâdilatı tespit için bir komisyon seçildi

İstanbul Basın birliği kongresi dün saat 14 de Eminönü halkevi konferesans salonunda toplanmıştır.

Kongre açıldıktan sonra mutad veçhile idare heyetinin yaptığı iki yıllık mesainin raporu okunmuş ve bilâhere komisyon seçimleri yapılmıştır. Dilek ve hesap encümenleri tesbit edildikten sonra günün mevzuu olan matbuat ve basını birliği kanununu tetkik etmek üzere iki heyetin seçilmesi kararlaştırıldı. Bilâhere yapılan seçimde Hüseyin Câhit Yalçın Ahmet Emin Yalman, S. Simavi, Nisamettim Nazif Burhan Felek, Enis Tahsin, Yaveridis Tahsin Demiray ve Refik Halid bu heyete seçilmişlerdir.

Bu heyetler yürürlükte olan Matbuat kanununu aralarında münakaşa ettikten sonra lüzum görülen tadilâta göre bir tasarı hazırlayıp, büyük kongre vasıtasile B. M. Meclisine vermek vazifesi verilmiştir.

Vakit geçtiğinden Kongre Cumartesi saat 14 e toplanmak üzere talik edilmiştir.

tefik makamlar tarafından çıkarılmış marklar ve şilingler, 21 aralık 1945 den itibaren, Avusturyada geçmiyecek ve onların yerine Avusturya şilingleri ikame edilecektir.

Ancak, bir iki ve beş şilinglik müttefik kâğıt paraları yahut markları ve diğer bozuk paralar, şimdilik, geçmeğe devam edecektir. Kâğıt paralar 13 aralık ile 20 aralık arasında değiştirilecektir. Para tedavülünü halen mevcut ekonomik şartlara uydurmak zarurî olduğu için, hükûmet, bankarara para yatıracak kimselerin bu hakkını tahdit etmeğe karar vermiştir. Bankalara para yatıracak kimseler evvelâ adam başına 150 şiling alacaklardır.

Kanuna aykırı kazanılmış servetleri ortaya çıkarmak için, yatırılan paraların kanunî menşeini tevsik edecek deliller gösterilmesi lâzım-

(Devamı 4 ncüde)

KALKIN ey ehli faşist!



Bay Yalçın «sancağı şerif» kaldırıp hürriyet, demokrasi taraftarlarına karşı halki ayaklanmaya davet ediyor. Bu eski İttihatçı Birinci cihan harbinde de böyle bir «cihâdı mukaddes» ilân edenler arasında bulunmuştu. Halbuki cihâda çağırılan müslümanlar bu dâvete İngiliz ve fransız ordulariyle birlikte İstanbulu işgal etmek suretiyle cevap vermişler ve kendisini de Maltaya sürmüşlerdi.

Bugün de reaksiyonerleri ve faşistleri imdadına çağırıyor. Yalnız Bay Yalçın bütün dünyada «vatan cephesi» nin demokratların cephesi olduğunu unutmuşa benziyor.

Tavsiye ederiz: eğer «kalkın ey ehli faşisti» diye bağırırsa «sancağı şerif»in altına bir hayli taraftar toplayabilir.

kili Refik Şevket İnce ve Sabık Aydın C. H. Partisi Reisi

Demokrat Halk Partisi reisi CELÂL BAYAR

ve arkadaşlarının yukarıda mezkûr Partiyi kurmaya teşvik eden sebepler malûmdur: memleketin içinde bulunduğu feci ekonomik vaziyet ve dünyanın gidişine uymayan anayasamıza mugayyir kanunlar.

Celâl Bayar ve arkadaşlarının bu hususta gerek parti grupunda, gerekse mecliste yaptıkları tenkitlerden bir netice alınmamıştı.. Nihayet 4 haziranda verdikleri müşterek takririn meclis ekseriyeti tarafından nasıl ayak vurma gürültülerile karşılandığını da gazetelerimiz yayınlamıştı. Bunu müteakip Celâl Bayarın arkadaşları C. H. Partisinden çıkarıldılar, kendisi de bugün kurucuları meyanında bulunduğu C. H. Partisinden istifa etmiş bulunuyor.

Mühafazakâr zihniyete müvazi olarak inkişaf eden bu müterekki fikir ve onun bir ifadesi olan yeni demokrat Halk Partisi daha şimdiden memlekette kendisine birçok taraftar bulmaktadır.

Toprak Mahsulleri Ofisinde yeni bir suiistimal

Buğdayları satan depo memuru suçüstü yakalanarak tevkif edildi

Millî korunma savcılığına mühim bir suiistimal davası intikal ederek, tokrak mahsulleri ofisi memurlarından biri tevkif edilmiştir.

İddiaya göre, toprak mahsulleri ofisi, Eminönü 2-6 numaralı depo memuru Nazmi Doğrul, ambardan bir nakliyat dolayısıyle, ofis nakliyat müteahhidine 15-20 ton fazla buğday çıkaracağını söylemiş ve müşteri bulmasını istemiştir. Nakliyat müteahhidi bu teklifi kabul etmiş görünerek vazi-

(Devamı 4 üncüde)

Apaçık, Dosdoğru ...

Daha nekadar bekliyeceğiz?

ADİLOĞLU

Son on beş yıllık işlenmiş bütün günahlarını aylardan beri saya saya tüketemedik. İlk sıra, bütün iddialarımız reddedildi, günahlar inkâr olundu. Fakat hakikatin tunç yumruğu altında bütün münkirler dize geldiler. Hatalâr ve günahlar birer birer itiraf edildi.

Şimdi bekliyoruz. Bütün millet gözlerini hükûmete ve büyük millet meclisine çevirmiş, kanunlarla gasp edilmiş olan haklarının ve hürriyetlerinin yine kanunlarla iade edileceği güne muntazırdır!

Cumhurreisinin bir ay kadar önce millet vekillerine karşı vermiş olduğu izahat ve direktifler hâlâ müsbet bir netice vermiş değildir. Kulaktan kulağa dolaşan dedikodular hükûmetçe hazırlandığı söylenen kanunları tadil projelerinin hiç de maksada elverişli olmadığı zehabını uyandırmaktadır.

Hükûmet kimin hakkını kimden esirgiyor? Üzerinde durduğmuz mesele millet haklarının tanınması, gaspedilenlerin geri verilmesi meselesidir. Türk milleti kendini temsil eden hiç bir vekiline beni köleleştir, benim insan haklarımı, hürriyetlerimi hiçe indir, mukaddes masuniyetlerimi imha et ve cümhuriyetimi cümhuriyet olmaktan çıkar, demokrasiyi boğazla! dememiştir ve kimseye böyle bir salâhiyet vermemiştir.

Mileti temsil edenlerden kim ortaya çıkıp da, ben böyle bir salâhiyet aldım diyebilir? Millet vekilleri, milletin arzu ve iradesinin dışında anayasayı hiçe sayıp ona aykırı kanunlar yaptıklarını artık inkâr edemezler. Çünkü bizim davamız sabit olmuş, delillerimiz kabul edilmiş ve bizzat cümhurreisi bu hatâlaların derhal tamir edilmesini meclisten ve hükûmetten talep etmiştir. Şu halde hâlâ neyi bekliyoruz? Bu gecikmenin mâzeretleri nedir?

Meclis anayasaya aykırı, vatandaş hürriyetlerini tahdit veya tamamile yok eden kanunların bir kısmını mustaceliyet kararile ve bir kaç saat içinde müzakere ve kabul etmişken hatalârın düzeltilmesinde, ayni isticali niçin göstermemektedir?

Biz huzur ve emniyetimizin yalnız kanunlarla, hür ve âdil kanunlarla temin edildiğini görmek istiyoruz. Kimseden hiç bir idarî atıfet ve müsamaha istemiyor ve beklemiyoruz.

Tezimiz namuskâr ve açıktır. Türkiyenin hür kanunlar ülkesi olmasını hür milletin üzerinden korkunun, tehdidin kaldırılmasını, cümhuriyetimizin yalnız ve yalnız halk idaresinin emrinde bulunmasın istiyoruz. Bütün bu isteklerimizde bizi haksız görecek bir tek vatandaş varsa ortaya çıksın ve bizi tekzip etsin, bekliyoruz!

HALKIN DOSTU :

Neden Acaba?

Geçenlerde İngiliz "Britanova„ ajansı garip bir haber verdi: İngiliz-Türk münasebetlerinde tek eksik, müşterek bir İngiliz-Türk ticaret odasıymış. Hemen bunu kurmak için faaliyete geçmeliymiş; bu hususta en iyi örnek de İngiliz-Mısır ticaret odasıymış.

Britanovanın böyle durup dururken baklayı ağzından çıkarıvermesine sebep yoktu. Bu gevezeliği, Türkiyeyi sermaye bağlariyle nasıl sımsıkı bağlıyacaklarını düşünüp şimdiden ağızlarının suyunu akıtan bazı İngiliz mahfillerini her halde epiyce sinirlendirmiştir. Bu havadis bizim üzerimizde uyandırıcı bir tesir yaptı. Çünki Mısır dediğimiz zaman gözümüzün önüne gelen, on beş milyon yarı aç ve yarı çıplak fellahla, bir kaç yüz bin İngiliz ortağı mısırlıdır. Bu ortaklar da şartlarını, İngiliz müstemlekeciliğinin timsali olan bu İngiliz-Mısır ticaret odasına dayamaktadırlar. Bu bir.

İkinci havadis daha garip: Anadolu Ajansının Londradan bildirdiğine göre, yabancı memleketlerde İngiliz propogandası yapmakla vazifeli "İngiliz Kültür Heyeti„nin en kalabalık kadrosu Türkiyede imiş, 141 kişilik olan bu heyete senede 103, 526 İngiliz lirası tahsisat veriliyormuş. Bu "KÜLTÜR„ heyetinin bütün dünyadaki kadrosu ise 800 kişi kadarmış. Demek ki bütün kadrosunun altıda biri Türkiyede.

Neden acaba, İngiltereye daha bağlı oldukları için İngiliz kültürüne de daha muhtaç bulunmaları gereken yerler, meselâ Mısır, Hindistan, hattâ Yunanistan ihmal edildiği halde Türkiyeye bu kadar candan alâka gösteriliyor?

Bunu İngiliz parlâmentosunda Bevinden sormuşlar, ama bizde arayıp soran yok.

A. Metin

ŞEHİRDE «YENİ DÜNYA»

İnsan Oğlunun haline doğru

— 2 —

— Yedikule deri fabrikalarında — işçiye verilen yemek — işçi mahalle muhtarından daha iyi vaziyette imiş — 20 gram et (kemik dahil) — senin yüz lira hakkın için bin lira harcar, seni haksız çıkartırım...

Kazlıçeşmeye doğru giden tren fakir İstanbuldan geçer. Kafesli pencereler, fesliyenli balkonlar, yamalı çamaşırlar, kansız insanlar... Şairâne İstanbul! Yıkık bir Bizans hamamı, kapısında incir ağacı bitmiş bir Bizans kilişesi, bir baca görürsünüz: leyleğin yuvası boş. Bir hüzündür kaplar insanı; bir işçi kızın siyahı kırçıllaşmış çorabı bir balkonda mahzun...

İçinizde bir az sonra göreceğiniz bir insanoğlu hali, sizi bu Piyerloti aptallığının sözde şairliğinden muâf tutar.

Kazlıçeşmede trenden indim. Yürüdüm. Bir

Vatikan'ın entrikaları

★★★★★

ALMANYA NIÇIN HALA HIMAYE GÖRÜYOR

★★★

"Papanın yakınlarından Kardinal Von Garlach'ın da karıştığı bir casusluk dâvâsı bu hususta çevrilen entrikaları meydane çıkarmıştır.

(Dünkü sayıdan devam)

Kardinal Faulhaber diyor ki: "En güç ve en âcil mesele adalet meselesidir... Nazi vardır, nazicik vardır, hatta S. S ler arasında bir tefrik yapmak lâzımdır. Haftalar boyunca Dachau temerküz kampına, basın Amerikan ordusu mümessilleri taşındı, bu bedbaht kampın resimleri film ve projeksiyonlarla tesbit edildi, Alman halkının fenalığı en küçük zenci köyüne varıncaya kadar bütün dünyanın gözleri önüne koyuldu. Fakat Amerikan ve Britanya hava hücümleri tarafından bütün Almanyada husule gelen sefalet manzaralarının fotografları ile aynı derecede korkunç bir film yapılabilirdi»

Kardinal Faulhaber bir kilise prensi olmaktan evvel şüphesiz ki bir almandır, fakat ne de olsa sözü bir ruhani cemiyet sıfatile almaktadır.

İşgal kuvvetlerinin, kullanmak hususunda tereddüt ettiği nasyonal sosyalistler hakkında Kardinal Faulhaber'in düstürlaştırdığı kanaat bir az daha genişletilerek bunlara da tatbik edilebilir: «Eğer herhangi bir zamanda parti azası olmuş her fertle iş birliği yapmamak prensibi güdülecek olursa, sanayii faaliyet haline geçirmek inşaat işlerini, devlet ve belediyeler idaresini kurmak için hiç bir zaman yeter derecede memur ve müstahdem bulamıyacaksınız.„ Bu suretle; Amerikan makamları iş başına getirdikleri adamlardan başka iki memur tayin ettiler ki; bunlar: Ludvighaas'ın dostu ve merkez katolik partisi azası Hans Fuchs ile monsenyör Faulhaber'in adamı Bavyeralı



Vatikan politikasına âlet olan bir prusyalı general: Ludendorf.

Şüphesiz, bütün bunlar, henüz ampirik ve müphem bir vaziyettedir, fakat, zamanı gelince, yerli rubban yardımı ve işgalcilerin de muvaffakiyetle iktidarı ele geçirmek için yeter derecede kudretli

Baden dukalığında mahallî makamların ortadan kalktığından beri yol serbestlemiştir ve bilhassa Fransız istiklâlcileri vefakâr olmaktan ziyade mültefit olan bu gruba istinad etmek temayülündedirler. Bu

koalisyonun kurulmakta olması ve aynı zamanda şarkî Avrupa meselelerinde, meselâ Polonya işinde, katolik Fransız dış bakanın Vatikanın hareket tarzına mutabık eden vaziyetler mudafaası etmesi, ortada danışıklı bir yalanın bahis mevzuu olduğu fikrini insana zorla kabul ettiriyor, tesadüf bir çok şeyler yapar ve tarih ne kadar tekrar eder.

Vatikan, Amerikan tiröstlerinin menfaatlerine de hizmet etmektedir. Ronani mantıkası büyük sanayicilerinin eşitlerile birbirine bağlı menfaatleri olduğu malûmdur. Amerikan tiröstlerinin, askerlerin hoşnutsuzluğa rağmen, almanyadaki manfaatlerini kurtarmak istedikleri artık bir sır değildir. Amerikadaki katolik kalanı da gittikçe kudret keyda etmekte, devlet mekanizmasının yüksek memurları geoitlerin eski talebeleri arasından seçilmektedirler. Almanyanın gklecekteki kudretinin selâmeti için geniş çapta gizli bir söz birliği, bütün bu menfaatleri mükemmel bir topluluk haline getirebilir.

Temiz yürekler ve Kudret arzusu

Bütün bu anlattıklarımız şeyler tehlikesiz görünebilir, ve bir çok kimseler, parçalanmış sosyal varlıklarını yeniden teşkilâtlandırmakla Almanlara ve netice itibarile barışçı olan bu faaliyette onlara yardım eden Vatikana muvahezede bulunmak için fena niyet ve sekter fikir sa-



ASRIMIZIN GÜNLERİ

PIERRE VAN PAASSEN Oğ. Or

— 4 —

Artık Tarihe hadise ve tarihlerin sıralanışından fazla bir mana ifade etmeğe başlamış ve insanlığın mukadderatı kör kuvvetlerin esiri olmaktan ziyade daha derin, tarihi mutalara ve determinizminin müspet gerçeğine bağlı olduğunu anlamışdım.

Hayımın kütüphanesinde hümanistlerle beraber Ernest Renen ve Anthonie Corbon isimli bir Fransız sosyologunun yazıları beni teshir etti. İlhiside bana Kalvanist formalizmin karanlık hudutları dışında başka Tap taze, ileri bir dünyanın doğuşunu haber veriyorlardı Cennet, Cehennem ve topraktan ibaret bu katı çevrenin dışında insanlığın halasını sağlıyacak yollar vardı.

Renan, insanların mevzu oldukları sefalet, harp gibi afetler şeametten doğmaz diyor. Sefalet metafizik bir unsur değildir milyonlarca insanın içinde boğulduğu bir realitedir.

Şunu itiraf edeyimki, bu yeni peypamberlerin beni teshir etmiş olmalarına rağmen bütün hayatım boyunca küçük yaşımdanberi aşılanmış olduğum dini tesirlerin üzerinde tefekkür melekemin üzerinde ağır bir baskıda tutmasına mani olamadım. Yahudiler «bize çocuğu verin yetişmiş çağı sizin olsun» derler. Bu söz ne kadar doğruymuş. Kalvini tam otuz beş sene sırtımda taşıdım. Eğer Kee dayı ile uzun müddet beraber kalabileydim belki halaş yolu bulabilirdim. Fakat ebeveynimle beraber kanadaya hicret etmeğe mecbur kalınca o ge-

262 tane. Beş sene sonra artık Hollandaya dönemiyeceğimizi haber alınca 1919 senesinin yağmurlu bir gününde kütüphanesinin lâmbasını söndürmüş ve son defa olarak çıktığı yağmur gezmesinden bir daha avdet etmemiş.

Gorcum kasabasına biz sonradan gelmişiz. Babam Flanderli olduğu için mahalli şiveye bir türlü alışamamışdı. mamafi anne tarafından on beşinci asra kadar uzanan ve kendisine mahsus ananeleri olan bir secereye malikdik Gorcumun her sokağında bir akrabamız vardır diyebilirim. Bazılarının karebet nisbeti olbukça uzak olmasına rağmen birbirimizi kuzen diye selâmlamak adetti.

Bu kuzenderden biri de, pencereleri daima kalın perdelerle örtülü tutulan bir evde yalnız başına oturan Dükde Koter di. Uzun boylu, karanlık yüzlü, düşük bıyıklı, kabarık kaşlı bir adamdı. Herkes onun için Cenubî Afrikadaki muharebelerde aldığı yara yüzünden akli muvazenesini kaybetmiş olduğunu söylerdi. Her sene başı günü kasabanın çocuklarından bir gurup kendisini ziyaret eder ve senelerdir tekrar tekrar anlattığı macerasını hikâye etmesini rica ederdik.

Maden kampdaydık diye kalın parmaklariyle kaşlarını sıvazlayarak konuşmaya başlardı. Bir sabah kırmızı elbiseli atlı bir müfrezenin kampa doğru geldiklerini gördük. Bunlar İngilizlerdi; kendilerini misafir ettik. Küstah hallerine rağmen zabitlerine konyak ikram ettik, bir hayli içdiler.

irliğinden muaf tutar.

Kazlıçeşmede trenden indim. Yürüdüm. Bir çarşıya vardım. Saat yarım. Sokaklar bir işçi kalabalığı içinde. İşçiye yemek dağıtılan birlik mutfağını sordum; gösterdiler. Sol kolda küçük bir mutfağa girdim. Aşçı, işçilere verilen yemeği gösterdi. Bugün kuru fasulya verilmiş, dört kişiye bir kepçe düşermiş... Kepçeyi gördüm : pek büyük değildi.

O sırada Kazlıçeşmenin parti başkanı hem de muhtarı olduğunu söyleyen biri beni alıp odasına götürdü. Bugünkü işçi vaziyetinin gayet iyi olduğunu, hattâ öyle ki kendi geçiminden bile üstün bulunduğunu söyledi. Verilen yemeğin işçiye bol bol kâfi olduğunu da ilâve etti. Hükûmetin işçiye yemek vermeyi fabrika sahiplerine mecburî yaptığındanberi burada yemek veriliyormuş. Bugün 523 kişiye yemek verilmiş. İşçi ekmeğini kendisi getirirmiş. Yemek bir kabmış. Bugün kuru fasulya verilmiş.

İşte rakamlar: 523 kişiye: 25 kilo et, 65 kilo kuru fasulya, 17 kilo margarin, 15 kilo soğan 5 kilo salça. Bu rakamları bay muhtarın bordrosundan çıkardım. Adam başına ben şöyle hesap ettim : yirmi gram et (kemik dahil), 120 gram kuru fasulye, 25 gram margarin, 25 gram şoğan, 5 gram salça = 197 gram. Teşekkür ederek ayrıldım. İriyarı bir delikanlı gidiyordu, yanına sokuldum :«Ben gazeteciyim, dedim, işiniz yoksa bir kahveye gidip oturalım.» Birliğin verdiği yemekte yağ falan yoktur, suyuna tirittir. Et verdiklerine gelince : adam başına on gram ya düşer ya düşmez. Öğle yemeği diye verdikleri, sabah kahvealtısının yerini bile tutmaz : ya çorba verirler; yahut iyi pişmemiş patates, yahut mercimek... Cumartesi günleri de yalnız aşûre verirler. Yapayalnız aşûre; insan onu yiyince büsbütün acıkır. Birisi : «Ben daha pirinç pilâvı verdiklerini görmedim», dedi. Bir tanesi de «bu sene sebzelerden yalnız patlıcanı tadabildik» dedi. Bir diğerine de ben sordum : «Sen hangi fabrikadasın?» O «Nuri bey ve ortaklarındayım» ben «iş yüzünden hasta olursan sana bakarlar mı?» O «vicdanlarına kalmıştır. İster bakar, ister bakmazlar» bir tanesi—onun asıl ismini de yazmam lâzım : —Murad Kesedar—şunları anlattı : «Ben, Rasim Gürel fabrikasında çalışırdım. 13 senelik işçiyim. Bana angarya iş çok veriyordu, üstelik fazlada çalışıtırıyordu. Bizde insanız: insan söylenmez olurmu? Biraz söylenecek oldum. Ertesi günü fabrikaya varınca, bana: «sana burada artık iş yok!» dedi. Beni işten çıkardı. Derdimi anlatmağa çalıştım; dinlemedi bile. Şikâyet edeceğimi söyledim. O zaman bana "bana bak! dedi. Ben bin lira harcar, senin yüz lira hakkını vermem. Vallahi bin lira harcarım; seni haksız çıkartırım. Benimle başa çıkamazsın. Dünya bir araya gelse seni yine işe almam, bunu böylece

— Devamı 4 üncü sayfada —

Hans Fuchs ile monsenyör Faulhaber'in adamı Bavyeralı katolik Friedrich Scaeffer'dir.

Alman katoliklerinin şefi Kardinal Faulhabe'e aynı şekilde bağlı olan czevit papazı Leiper ve monsenyör Neuhaeusler, inceliklerinin farkedilmesi güç akıllıca bir tertibi Romadan idare etmektedirler. Bunların ; zaman zaman Bavyerada Vittelsbach'ların, Viyanada Habsburg'ların iktidara gelmesini tavsiye ettikleri ve Vaymar cumhuriyeti eski katolik şansöliyesi Jozef Virth in idaresi altında, İsviçrede yerleşmiş siyasî bir gruba ilham verdikleri görülüyor. Hitlerin Vatikan nezdindeki eski sefiri Von Veizenacker ise kor diplomatiğe mensup meslekdaşlariyle daima temas halindedir.

yetle iktidarı ele geçirmek için yeter derecede kudretli bir çok merkezlerin kurulması hususunda umumî mevzu açıkca görünmektedir. Daha sonra, siyasî şartlar müsaade ettiği takdirde küçük katolik devletler federasyonu kurmak ve yeniden orta Avrupayı ; mabedi ayakta tutan sütunlardan biri haline getirmek..

Bu ortaya çıkardığımız şeyler o derecede doğrudur ki Ruhr mıntıkasında kurulan yeni bir partinin idarecileri Almanyada dinî tedrisatı kabul ettirmek ve müstakil devletler kurmak hususunda katoliklerin gevşekliklerine karşı koyacaklarını söylemektedirler; zira ; katolik rahipler için Bavyerada Vestfalyada, eski

tent olan bu gruba istinad etmek temayulündedirler. Bu suretle, ve itikatın Almanyadaki politikası, general de Gaul'ın Saarbrück nutkuyle de bilindiği cihetle, garp Almanlarını da içine alacak bir garp bloku fikrile birleşmektedir. Bugün bizzat Fransada, vaktile Almanyada sosyal demokrasiyi merkez katoliklerine bağlayan ittifaka garip bir tarzda benzeyen siyasî bir

fena niyet ve sekter fikir sahibi olmak icap ettiğini düşüneceklerdir.

Fakat ne yazık ki; tarih Roma usasına tâbi her milletin sosyal olarak gerilediğin ve kendi menfaatinin pek az olduğu kombinezonlar içerisinde erken veya geç bozulmuş bulunduğunu ishat eder. Henüz bir yerine iyi konına-

(Devamı 4üncü sayfada).

meğe mecbur kalınca o geride Hollandada kaldı. Bizi Kebeke götürecek Rotardam limanında ki vapora bindirdiğimiz gün saatlerce yanımızda durdu. Gemi demir alırken birden benbeyaz olan sevgili yüzünü unutabileceğimi zan etmiyorum.

Kanadada 5 sene kalacaktık. Bana her hafta muntazam uzun mektuplar yazdı. Tam

ram ettik, bir hayli içdiler.

Bir ara birisinin bakışları duvarda asılı duran reis Krugerin portesine takıldı.

Şu maymun suratlıyı oradan kaldır dedi.

Biz bir ağızdan her zamanki sualimizi sorduk.

Sen ne cevap verdin Kuzıl Durk ?

— Devamı var —



Yeni bir Hitler daha

Paris'teki Askeri Polis teşkilâtı son zamanlara kadar Binbaşı «Hitler»in emri altında çalışıyordu.

Bu zat Avrupa'da kaldığı müddet zarfında Adının ne kadar nefretle karşılandığını bildiği için Amerikaya döner dönmez adını değiştirmek için mahkemeye müracaat zorunda kaldı.

Mahkemeye ;

— Adolf adlı bir adam yüzünden bütün dünyanın nefretini kazandığı bir isim taşımak istemiyorum, dedi.

Bu talebi yerinde bulan mahkeme Binbaşı Hitler'in adını Harrison şeklinde değişmesine karar verdi.

●

Arı beyi

Harpten evvel Fransız Balcılığı dünya piyasalarında büyük bir ehemmiyeti haizdi.

Halbuki Almanlar, Fransa'yı işgal ettikleri sırada sistematik surette Arı beylerini tahrib ederek Fransa Balcılığını kurutmağa çalışmışlardır.

Bu sebeble Fransa'da bu yıl bal istihsali az olacaktır.

Fransızlar, Amerika hükûmetine müracaat ederek Tayyare ile Arı beyi getirtilmesini temin etmişlerdir.

Arı beyleri 44C. uçağı ile Amerika'dan Fransa'ya müteveccihan yola çıkarılmıştır.

Tayyare de 2000 işçi arı getirilen arı beylerine hizmet etmektedirler.

Şahane bir seyahat tarzı doğrusu !...

●

Artan disiplin

Amerikan Ordusunda askeri disiplinin bir hayli gevşek olduğunu söyler dururlar... Bunun için de bir hayli hikâyeler uydurulmuştur. İşte onlardan bir tanesi :

Eisenhover ile Vavel Amerikan Ordusunda disiplin olup olmadığı hakkında münakaşa ediyorlarmış.

Eisenhover, ordularında hem de gün geçtikçe arttığını iddia ettiği sırada bir Amerikan askeri içeri girip :

— Helo general, Sevgilimle randevum var otomobilinizi alabilir miyim? demiş.

Muvafakat cevabını alan asker dışarı çıkınca Vavel :

- Gözünü kırparak :

— İyi disiplin artmış deyince Eisenhover hemen şu cevabı vermiş :

— Gayet tabii... eskiden bana sormazlardı bile...

TAHLİLLER, TENKİTLER...

"Tanin,, de Hüseyin Cahit Yalçın



"Tanin,, de yeni bir hareket var. Çoktandır dahilî işlere dair "Tanin,, de başmakale yazmıyan Hüseyin Cahit Cahit Yalçın dünkü yazısı ile "Görüşler,, mecmuasından bahsetmekte ve ona cevaplar vermektedir. Hüseyin Cahit Yalçın önce «dünya sola doğru gidiyor„ diyenleri ileri sürerek söze başlıyorlu. Bunu dünya bolşevikliğe doğru gidiyor mânasına söyliyebilmek için sağını, solunu gerçekten şaşırmış olmak icabeder; diyor. Sonra, Hüseyin Cahit Yalçın bir de ileri geri davası oldugunu fark etmektedir. Bu davada olanların dediğine göre ileri hareketler lâzımdır, gerilik de mürtecilik.ir, faşistliktir.

"Tanin„ başmuharririne göre iç siyaset dünyasında ne sağ vardır, ne sol. Ne ileri vardır, ne geri. Bunların hepsi "bir lâf yığınından ibaret,, tir ki memleketimizde aldığı şekillere bakılırsa sadece kötü bir propoganda yaygarasıdır. Bundan sonra Hüseyin Cahit Yalçın "Görüşler„ mecmuasının yazılariyle meşgul oluyor.

"Vatan,, da Ahmet Emin Yalman



"Vatan", başmuharriri Ahmet Emin Yalman da söylemeğe lüzum yok ki yeni partinin kurulmasına memnundur. Tek fırka kâfi değildir. Netekim daha 1825 de Amerikada bu pek iyi anlaşılmıştı. Ahmet Emin Yalman Anglosakson memleketlerinde siyasî hayatın nasıl inkişaf ettiğini dün uzun uzadıya anlatıyordu. Fakat sözü, yeni kurulmuş olan partiye getirmek lâzım. Onun için Ahmet Emin Yalman da makalesinin sonunda şöyle diyordu :

"Kanaatim şu ki, kurulmak üzere bulunan yeni parti, mevcut ihtiyaçları karşılamağı mümkün kılacak bir azim ve anlayış sahibidir. Kuvvetinî adette değil, kalitede; şahıslarda değil, prensiplerde aramak istidadını kuvvetli bir surette vâdetmektedir. Ankarada doğmak üzere bulunan parti muhitinde bir kaç gündenberi yaptığım temaslar bende bu güveni ve bu ümidi kuvvetli bir şurette uyandırmıştır.„

İlk Kemalizm



"Tan„ da Zekeriya Sertel ikinci partinin nihayet kurulmakta olmasından memnundur. Dünkü başmakalesinde de Celâl Bayarın ne yapacağını, etrafta görülen merakın şu günlerde geçirmiş olduğu safhaları hülâsa ettikten sonra yeni partinin kat'î bir fikri olmadığını kaydetmektedir. Bununla beraber ortada olanları sözlerinden çıkarılacak netice şudur : Yeni partinin programı kemalizme, hür demokrasi prensiplerine dayanacaktır.

"Atatürk, kemalizmin ilk demokratik prensiplerini Cumhuriyet Halk Partisinin ilk programında ve kısmen de anayasada belirtmiştir. Fakat sonra inkılâbı korumak ihtiyaciyle ve içten dıştan gelen bir takım sâiklerle bu prensipler kısmen ihmal edilmis kısmen de bunların tatbiki sonraya bırakılmıştır. Nihayet 943 kongresinde kabul edilen yeni programla C.H Partisi bu prensiplerden tamamen uzaklaşmıştır.„

İşte Celâl Bayar ve arkadaşları ilk kemalizme dönmüş oluyorlar.

F. Rıfkı Atay ile N. Sadak



«Ulus» da Falih Rıfkı Atay yeni partinin kurulmasını iyi karşılıyor. Ve demokrasi için iki siyasî partinin lüzum ve ehemmiyetini kaydediyordu.

Akşamda "Necmettin Sadak„ dünkü başmakalesinde Celâl Bayar'ın kurmakta olduğu yeni partiye dair Ankaradan gelen haberlerden memnunluk duymaktadır. Sadak yeni partinin adı ve programı ne olacağının şimdilik ehemmiyeti olmadığını söylüyor ve sevincini şöyle anlatıyor :



"Bizi sevindiren nokta, C. Halk partisi karşısına nihayet, istenildiği şekilde ciddî bir partinin çıkmak üzere olmasıdır.

Daha geniş bir demoksiye doğru gidişin ilk şartı, hükûmeti uzun zamandır elinde tutan tek partinin, karşı bir parti ile tartışma halinde ve her ikisi de, iktidara geçtikçe, birbirlerininin kontrolü altında olmalarıdır.„

IV

İKTISADİ BÜLTEN

Egedeki pamuk dâvâsının içyüzü

Hükûmet 945 yılı pamuk mahsulüne fiat tesbit ettikten sonra bu ürünün tamamının Sümer Bank tarafından mübayaa edileceğini ilân elmişti. Eğe ve Çukurova bölgelerinde ayrı el koma usulleri ihdas edilmesi bazı dedikoduları mucip olmuş ve matbuatta bir hayli neşriyata sebebiyet vermişti. Cibayet işlerinin sona ermekte olması dolayısile Eğede bu karar üzerine hasıl olan en son vaziyet şöylece hülâsa edilebilir.

SÜMER BANK SATIN ALMA MÜESSESESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sümerbank, kendi fabrikalarının pamuk ihtiyacını karşılamak üzere bir satın alma müdürlüğü meydana getirmiştir. Bu müdürlük, teşkilat itibarile tetkik edildiği zaman İzmirdeki sabit kadrosunun dışında taşrada çalışmak üzere üçer kişiden mürekkep üç ekip istihdam etmekte idi. Bu yıl eskiden beri pamuk işlerile iştigal eden şahış ve müesseselerle bunların toplayıcılarına ve bazı yepyeni türedilere %2 komisyon vermek suretile bütün Eğe pamuklarının cibayetine tevessül etmiştir.

BU MAKARA ÂMİL OLAN SEBEP NEDİR?

Randıman esasına göre, Çukurova bölgesindeki usul dışında, çiyitli pamuğun yani çekirdeğinden ayrılmamış olanın müstahsilden doğrudan doğruya satın alınması görünürde iki sebebe dayanır: Biri Eğede pamuk işinin üç dört ve insan sayinden âzamî tasarrufla çalışmak gayesini güttüklerinden ve hemen hemen sanayiin bütün kollarında bunu tatbik edegelmekte oldukları ndan Sav-Gin tesmiye edilen makinaları icat etmişlerdir. Bu makinalardan İzmir tarım satış kooparatifleri birliği bir kaç adedini âtide kırmağı tasavvur ettiği kombinalar manzûmesinden olarak getirtmiş, fakat bu mevzu umum müdürün değişmesi ve Sümer Bankın muhalefeti üzerine suya düşünce bir iki sene müddetle depolarda gayri faal kaldıktan sonra bir kaç ay evvel Sümerbanka satılmıştır. Bu makinaları işletecek ustaların yetiştirilmesi halinde diğer Platt ve Armstrong, lara nayaran daha iyi kalitede ve daha ucuza pamuk elde edileceği bedihidir. Sümer Bank, bugün altı tanesi Nazili fabrikasında ve üçü de Turanda olmak üzere dokuz adedine sahip bulunmaktadır. Bu makinalar günde vksatî doksan bin kilo kütlü yani çekirdekli pamuk işliyecek durumdadırlar.

PAMUK MÜSTAHSİLİ BU KARAR MÜVACEHESİNDE ZARAR GÖRMÜŞ MÜDÜR?

Karar yek nazarda müstahsil lehinde ve çırçır fabrikatörleri aleyhindedir. Müstahsil lehindedir, çünkü çiftçi devletin tesbit ettiği fiatal çiyitli pamuğun komisyoncuya yerinde satabilmiştir. Her ne kadar kütlü pamuğun işlenmeneticesi alınmadan randımanı tesbit edilmezse de tesellüm sırasında müstahsil lehine hareket edildiği görülmüştür.

Ancak komisyoncuya tanılan %2 komisyon doğrudan doğruya Sümere teslim yapan müstahsile tanınmamış olduğundan köylü, pamuğunu fabrikaya kendisi namına değil, komisyoncu namına teslim ettiğini ileri sürerek hususî anlaşma ile kiloda yirmi para kadar bir farkı komisyoncudan almış bulunmaktadır. Binnetice komisyoncu da hiç zahmet ihtiyar etmeksizin havadan büyük kazançlar temin etmiştir. Havaların tesellüm sırasında kurak gitmesi teslimatı kolaylaştırmış ise de kararsızlık yüzünden Sümerbank azamî ve gerekli sür'atle nakil imkânını bulamamıştır. Bu gecikme dolayısile yağmur mevsiminin hululü pamukların kısmen olsun kalitesinin bozulmasına ve binnetice zayiata müncer olacaktır.

ÇIRÇIR FABRİKALARI ZARAP ETMİŞMİDİR?

Ege bölgesinde otuza yakın çırçır fabrikaşı mevcuttur. Bu fabrikalara geçen yılar çalışmalarının ancak % 25 nisbetinde çalışma hakkkı hükümetçe verilmiş bulunmaktadır. İlk bakışta hernekada az işlemeden mütevellit bir kâr noksanı görülürse de hakikatte bu fabrikatörlere verilen toplama komisyonu ile bu zararları telâfi edilmiş bulunmaktadır.

PAMUK RANDIMANLARINDAN MÜSTAHSİL ZARARDİDE OLMUŞMUDUR ?

Mevsimin kuraklığı dolayısiyle, Platt esası üzerine tespit olunan randıman fiyatları Sumerbankın ameli olarak neticede elde edeceği randımana nazaran müstahsil lehinedir. Çünkü bu yıl Nazilli Pamuk Islah istasyonunda yapilan randıman tecrübelerine göre birinci Akala pamuğu otuz sekiz randımandan aşağı bu,unmuştur.

1 - Snmer bank, pamuğun kısmı azamını kendi fabrikaları elemanları marfetile toplamakta olduğundan, % 2 cibayet komisyonu vermek suretiyle Ege bölgesinde bir satın alma müessesesi müdürlüğünün mevcudiyetine lüzum yoktur. Çünki, bu komisyonda masraflara intikal edeceğinden pek cüz'i dahi olsa dokuma maliyetini arttırmış olacaktır.

2 - Hükûmetçe tesbit olunan pamuk fiyatları - Köylünün diğer maddelerdeki iştira kabiliyeti kâle alınmaksızın - müstahsil maliyetine nazaran elverişlidir. denebilir.

3 - Çırçır fabrikatörleri, yukarıda izah ettiğimiz veçhile himaye edilmek suretile zarardide olmamışlardır.

4 - Cibayet selahiyeti verilen kimselerin ...

DIŞ HABERLER

İngilterede Dış Ticaret Azalıyor

Bir İngiliz gazetesi öküzleri sapanın arkasına koşuyoruz, diyor.

5 Londra, 3 (A. A.) — Sunday ekspress bugünkü baş yazısında şunları yazmaktadır:

Bu yılın son altı ayı içinde ihrâcatımızın hacmi azalmıştır. Lâkin meseleyi sükûnet'e tetkik edecek olursak, endişeye mahal yoktur.

Hükûmet dış ticaretimizin refahımızın esasını teşkil ettiğine bilhassa işaret etmiştir. Fakat fikrimizce bu hal, öküzleri sapanın ardına koşmak demektir. Zira, Başta iç piyasamızın gelmesi gerekir kendi halkımızın ihtiyaçlarını karşılamak için müreffeh bir iç piyasa ile makanizmayı yeniden tanzim ediniz, bundan sonra ihtihsalin fazlası hakikaten rekabet edecek fiatlara ihraç edilebilir. Amerikanın bu kadar muvaffakiyetle takip ettiği siyaset işte budur. Fakat, Amerika itimat edebileceği geniş bir iç piyasaya maliktir. Halbuki bizimki dardır, denilebilir mi ? Bunu söylemek doğru değil eğer imparatorluk bakımından meseleyi nazarı itibare alır ve şayet imparatorluğu iç piyasamıza dahil edecek olursak bir iç piyasamız vardır ki, onunla mukayese edince Amerikanın ki yanında silik kalır. İmparatorluğumuzun istihlâk kudretini gereken seviyeye yükseltelim demiryollarımızın ve sömürgelerimizin bütün halkına ihtiyaçları olan şeyleri temin edelim, ve bundan sonradır ki çalışmamızın mahsulleinden artakalan kısmını kendilerine uygun gelen fiatlarla yabancı alıcılara teklif edebiliriz. Hakiki iktisat siyaseti işte budur.

HİKÂYE

BÖBREK

SABAHATTİN ALİ

«Ne bekliyorsunuz?» diye sordu. Avni dertleşecek kafa dengi birini bulmuş gibi ona Kayseri'den başlayarak böbreğinin hikâyesini anlatmaya kalkınca, hademe eliyle sözünü kesti:

«Doktor osman beyin burada bunları dinliyecek vakti yok. Görmedin mi, işi başından aşkın. Burası fakir fıkara yeri. Sen efendi adamsın, git derdini muayenehanesinde anlat. Dirim yurdunun sahibidir, saat dörtten sonra hep orada bulunur. Al istersen adresini vereyim.»

Gömleğinin cebinden çıkardığı irice bir kartı hastanın eline tutuşturdu, işine koyuldu. Kafasının içinde hep o acayip, bütün iradesini elinden alan ilâç kokusuyla hastaneden ayrılan Avni, ağır ağır yürüyerek otele geldi perhiz yemeğini bile yiyemiyerek sadece bir çay işti ve bir saat kadar dinledikten sonra, hemen kapının önünde duran tranvaylardan birine atlıyarak Dirim Yurdunun yolunu tuttu.

Profesör Osman onu. hastanedekinin tam tersine, büyük bir alâka ile muayene etti, hattâ tatlı dilini Borlu o kadar övdüğü halde suratı hep çanıkılmış gibi duran doktor İrfanın aksine, doktor Osman sahiden tatlı dilli, güler yüzlü idi. Bütün filimleri, raporları teker teker gözden geçirdi, bir çok şeyler sorup soruşturdu, nihayet, aralarında tam bit itimat bağı kurulduğuna kanaat getirince, ellerini Avni'nin omuzlarına dayayarak:

"Bak kardeşim,„ dedi, sana hastalığının mahiyetini iyice anlattım, cahil bir insan değilsin, hayatını, aileni düşünmeye mecbursun, kararını ver. Tek çare ameliyattır. Taşı çıkarırız, bir kaç ayda sıkı perhiz eder, vereceğim ilâçları alırsın, Allahın izniyle bir şeyciğin kalmaz.„

"Hastanede de söyledim ya doktor, emrin ne ise öyle ederim. Beni hastaneye yatırıver.„

"Fakülte hastanesine yatıramam; hem de hastalığın öyle fevkalâdeden ... bekleme odalarında saatlerce, günlerce pineklemek, artık bunların hiç birine dayanmıyacaktı. Sönük gözlerini ağır ağır Profesör Osman'a çevirerek:

"Niğdeye mektup yazalım da bizim elma bahçesini satsınla bakalım. Şimdi mahsul mevsimidir, herhalde para eder.„ dedi.

"İstersen bir telgraf yaz, ben hemen gönderteyim. Sen de git, otelden eşyalarını al, buraya naklet. Para gelir gelmez ameliyatı yaparız.„

Bu işler o gün tamamlandı. Avni, hastahane için hususî satın aldığı mavi yollu tisör pijama ile beyaz käryolasının kenarına oturarak Niğdeden para gözledi. Her geçen güd hesabını hiç yoktan onbeş lira arttırıyor ve hasta bazan: «Bu mevsimde bir bahçe satmak bu kadar sürdürülür mü? Kendi soyumuzda bile halden anlayan olmadıktan sonra..„ diye sözlenerek Niğdedekilere kızıyor, bazan da: "Ne diye para gelesiye kadar otelde kalmadım da doktorun sözüne uyup buraya taşındım ki? Otelin gecesi bir buçuk lira idi. Bu hastalık bende akıl komamış, belli.„ diye kendi kendine içerliyordu. Kliniğe yattığınız on birinci günü telgraf havalesiyle bin iki yüz lira geldi, hemen ertesi gün, ikindi vaktine doğru, ameliyat masasına yattı.

Henüz narkozun tesiriyle sersem bir halde gözlerini aralayınca ilk gördüğü şey doktor Osmanın gülümseyen yüzü oldu.

«Nasılsınız? İyisiniz ya!» diyordu, «On beş güne varmaz kalkarsınız. Çıkardığım taşı görmek ister misin? Fındık kadar... Bak!»

Avni daha iyice açamadığı dumanlı gözleriyle doktorun elindeki yuvarlak şeye baktı, sonra biraz geride duran asistanla hemşireyi de süzerek güçlükle mırıldandı:

«Teşekkür ederim doktor,.. Öbür taş da böyle kocaman mı?»

Profesör Osman karşısındakinin ne dediğini anlamıyarak iri camlı gözlüklerini arkasındakilere çevirdi. Genç asistan yatağa yaklaştı:

değruya satın alınması görünürde iki sebebe dayanır: Biri Eğede pamuk işinin üç dört büyük fabrikatör ve tüccaı elinde kalmış olması ve bu kimselersn sümere her yıl kendi lehlerine yonutmak üzere bir takım müşkülat çıkarmaları olduğu gibi, ikinci bir sebep olarak da bu müessesenin satın almış olduğu Savv-gin makinalarının işlemelərini temin ederek iyj kalitede pamuk elde edilmesini sağlamak gayesine mâtuf olduğu görünürdeki sebeplerdendir.

SAV-GİN MAKİNALARI NEDİR?

Ham pamuğun içindeki çekirdeği ayırmak için iki usul mevcuttur: Bunlardan biri Platt veya Armstrong, namı verilen makinalarla, diğeri de hususile Amerikada tatbik olunan Sav-Gin aletleri tarafından elde edilen pamuklardır.

Amerikalılar, her işte olduğu gibi en rasyonel, yani madde

4.- Cibayet selahiyeti verilen kimselerin zahmetsizce büyük kazançlar temin ettikleri kabul edilmelidir.

M. Ü.

kiki iktisat siyaseti işte budur.

DIŞ HABERLER

Berlin'in İktisadî Durumu

Alman Bankasının Müdürü de Tevkif Edildi

Berlin, 4,(Yeni Dünya) — Müttefik kontrol polisi Reichsbank'ın müdürü Dr. Bachufer'i tevkif etmiştir. Dr. Funk-un mesai arkadaşı olan Bachufer 1945 senesinde İtalyan Bankasının altınlarına el koymuştu.

Diğer taraftan, Amerikan işgal bölgesinde neşrolunan yeni bir kararname nazilerin ticaretle meşgul olmasına mani olmaktadır. Bunlar işlerini 1 ocak 1946'ya kadar tasfiye etmek mecburiyetindedirler.

POOAS VE GÜBRE

Bu madde'erin istihsali normaldir.

DORNİER FABRİKALARI

Meşhur Dornier tayyare fabrikaları sulh zamanına ait imalâta başlıyacak şekle ifrağ edilmiştir. Şimdi bu büyük teşkilât ziraat makinelerini imâl, eski fraktör, otomobil ve motörleri tamir etmektedir.

Ruhr kömür havzası:

Potsdam konferansında kömür istihsali hakkında verilen kararın tahakkuku için Ruhr havzasının 200,000 madun amelesine ihtiyacı vardır. Halen istihsal normal yaziyetinden % 50 noksandır.

Dünkü piyasa hareketleri

1 Sterlin	5.24
100 Dolar	1.32
100 İsviçre Fr.	30,32,55
100 Pezeta	12.93,74
100 İsviçre Kr.	31.13,25

Tahvilât

% 5 İkramiyeli 1930.	21.80
% 5 „ 1933. (Ergani)	24.25
% 7 Demiryolu III 1941	19.55
% 5 „ IV 1941	98,68
M.M. I	19,14
M.M. II	20.—
M.M. IV	19.08

Borsa harici altın

Reşat :	35.—
İngiliz :	31.10
İsviçre :	33.10
Golden :	33.10
Külçe :	5.20

Ford, işçileri kâra iştirâk ettiriyor

Detroit, 3, (A.A.) — İşçilere kâra iştirak hakkı vermeğe hazır bulunan Ford fabrikaları müdürü ile sendika temsilcileri arasındaki görüşmelere dün devam olunmuştur. Sendika temsilcileri ücretlerin yüzde 30 arttırılmasını istemişlerdir. Kollektif bir mukavele yapılması için Chrysler şirketinde de müzakereler devam etmektedir.

General Electric İttiham Altında

35 Nevyork 3, (A. A.)— Elektrikçiler sendikası, General Electric kumpanyasını, büyük şehirlerde hükûmet tarafından inşa edilmiş fabrikaları bırakarak gündeliklerin daha az olduğu küçük merkezlerdeki fabrikalara yerleşmekle ittiham etmektedir.

hem de hastalığın öyle fevkalâdeden yatırılmanı icabettirecek mahiyette bir şey değil. Basit bir böbrek taşı. Yer açılmasını beklemek ister de sıraya girersen aylar sürer, halbuki hastalığının buna tahammülü yok. Bak düşün, taşın. İstersen benim kliniğe yatırayım, ama senin için biraz masraflı olur.„

Avni doktorun gözlüklerinin içine bakarak:

"Yani ne kadar olur doktor bey?» nedi. Burnunu, kafasını gene o uğursuz ilaç kokusu dolduruvermişti. Gözleri kararıyordu. Doktorun zayıf yüzünün hafif bir gülümseme ile buruştuğunu hayal mayal farketti ve oğuldayan kulakları onun yumuşak, cana yakın sesini uzaklardan gelir gibi işitti:

«Yatak parası ve ameliyat için bin lirayı göze almalısın.»

Avni'nin kafasını saran bulut bir an için açılır gibi oldu. Boğuk bir sesle:

«Aman doktor!» dedi. Profesör hep o tatlı gülümsemesiyle sözünü kesti:

«Söyledim ya, biraz masraflı olur. İstersen Kayseri hastanesine baş vur. Ama vilâyet hastaneleri ve doktorları... Sen daha iyi bilirsin ya, başından geçti...

«İyi ama doktor, bin liranın yolu nerde?»

Öteki bütün yüzünü kaplıyan tatlı bir gülüşle:

«Bunu bana mı soruyorsun? Bilsem vallahi söylerdim.» dedi. Şakaya katılacak halde olmayan Avni eliyle kulağının arkasını kaşıyarak kendi kendine mırıldandı: «Çoluk çocuğa, yazıp bağla bahçeden birini sattırmalı mı ki? Can her şeyden üstün.» Sonra doktora döndü: «Bana biraz ikram edemezmisin, bak sana talebenden mektup da getirdim.»

«Ha, kim o çocuk? İsmi yabancı ama, bir türlü hatırlıyamadım. Neyse şimdi seninle bakkal pazarlığı yapacak değiliz; dedim ya, düşün, taşın kararını ver. Ben hergün öğleden sonra burdayım.»

İlaç kokusu, yorgunluk, açlık, geceleri sancılar yüzünden uyumamak hastayı öyle bir hale getirmişti ki, kafasında şu anda: «Ne olacaksa hemen olsun,» düşüncesinden başka bir şey yoktu. Tekrar doktor doktor dolaşmak, rontgenlerde soyunmak, iğnelerle kan aldırmak, şişelere işemek,

asistan yatağa yaklaştı:

"Hani taş?„

O zaman hastanın gözleri büyük bir korkuyla açıldı, karşısındaki üç beyaz gömlekliyi birer birer dolaştı, sonra hırıltılı bir sesle sordu:

"İki taş olacaktı, doktor! Ocağına düşdüm, birini içerde mi koydun yoksa?„

«Kim söyledi iki taş diye?»

"Kayseride söylediler. Röntgen öyle gösteriyormuş.„

Profesör ve asistanı filimlerin bulunduğu zarfı açtılar, pencerenin yanına pidip uzun uzun baktılar; biri baktıktan sonra elindekini ötekine veriyor, yeni aldığını gözden geçiriyordu. Odada çıt yoktu. Arasıra iki doktor birbirlerine filimde bir şey gösteriyorlar, fakat tek söz söylemiyorlardı. Nihayet profesör Osman hastaya yaklaştı:

«Zannetmiyorum!» dedi, «Gerçi filimin orası biraz bulanık ama, Kayseri hastanesinin röntgenine pek güvenilmez, bu taşın gölgesi düşmüş olacak. Belki sen de filim çekilirken biraz kımıldandı.. Ben böbrekte başka bir taşa raslamadım. Hiç merak etme."

Bundan sonraki günler, hattâ haftalar, hattâ aylar Avni Bulut için yarı rüya halinde geçtiler. Sanki ameliyat gününde yapılan narkozdan hâlâ kurtulamamıştı. Doktorlar o gün filimleri alıp götürmüşler ve bir daha ortaya çıkarmamışlardı. Her gün bir kaç kere yanına geliyorlar, "Nasılsın? Bir şikâyetin var mı?" diye soruyorlar, bazan hemşire pansuman yaparken bulunuyorlar, fakat ikinci taş meselesini hiç açmıyorlardı. Bu halde bir ay kadar yattıktan sonra,- dikişler alınalı daha sekiz gün olmuştu, - Avni'de tekrar sancılar başladı. Yeniden röntgenler, idrar tahlilleri, konsültasyonlar yapıldı. Profesör: "Senin bünyen taş yapmağa çok müsait, böbrekte gene kilsî bir teşekkül ihtimali var. Esaslı bir müdahale daha icab edecek galiba!" dedi.

Niğde'ye tekrar acele tegraflar çekildi, satılan bağın parası bu sefer yirmi günde geldi. İkinci ameliyat için Avni'yi masaya yatırdıkları zaman, eski nüfus memeru bir deri bir kemik kalmıştı. (Devamı var)



JOHN STEİNBACK — Tefrika No. 2

Kadının tebessümü yavaş yavaş kayboldu. Hatları hiç değişmeden yüzü hiddetlendiğini belli ediyordu.

Kuru bir sesle:

— Bir hafta önceden çıkacağınızı haber vermeliydiniz Âdet böyledir. Haber vermediğiniz için peyinizi iade etmiyeceğim.

Jim:

— Biliyorum, dedi, öyle olsun. Ne kadar kalacağımı bilmiyordum.

Ev sahibi kadın yeniden gülümsedi:

— Ciddî, sakin bir kiracıydınız. Eğer şehire işiniz düşerse doğru buraya gelin. Sizi yerleştirmek için elimden geleni yaparım. Benim bahriyeli müşterilerim vardır, her seferinde doğru bana gelirler. Onları misafir ederim. Başka yere gitmezler, anlıyorsunuz ya?

— Unutmıyacağım bayan Meer. Anahtarı kapının üstünde bıraktım.

— Elektriği söndürdünüz mü ?

— Evet

— Âlâ, ben odaya ancak yarın sabah çıkarım. Odadan almak istediğiniz bir şey varsa siz de benimle beraber gelin.

— Hayır. Teşekkür ederim. Gitmeliyim.

Kadın göz kapaklarını yarı kapatarak:

— Hiçbir sıkıntınız yokmu ? diye mırıldandı. Belki size bir yardımım doknnur.

— Hayır, lüzum yok. Takibedilmiyorum. Dışarıda iş buldum. Hadi hoşca kalın, bayan Meer.

Kadın beyaz pudralı bir el uzattı. Jim torbasını koltuğu altına sıkıştırarak kadının elini tuttu. parmakları arasında yumuşak bir ten hissediyordu.

Kadın:

— Unutmayınız, dedi. Sizi misafir etmek için her zaman elimden geleni yaparım. Gemiciler olsun, gezici tüccarlar olsun döner dolaşır, hep bana gelirler.

— Unutmıyacağım, hadi hoşca kalın.

Kadın, onu sokak kapısından, kaldırıma geçen ağaçlı beton yolun sonuna kadar gözleriyle takibetti.

Jim köşebaşına kadar yürüdü. Orada, bir saatçi dükkânının cemekânında saate baktı. Yedi buçuktu. Hızlı adımlarla doğu tarafına doğru yollandı. İlkin büyük mağazalarla dükkânların bulunduğu bir semtten, arkasından büyük evli bir mahalleden geçti. Herşey sessizlik içindeydi. Dar sokaklar bomboştu. Emtia ambarlarlarının kapıları tahta direkler ve demir tellerle kapatılmıştı. Nihayet üç katlı tuğla binaların yer yer toplanmasiyle meydana çıkmış eski bir sokağa geldi. Evlerin alt katlarını, faizle para işleten, şunun bunun işini takibeden adamlar işgal ediyordu.

Üst katlarını ise, yüksek ücretli semtlerde tutunamamış dava vekilleri, dişçiler kiralamışlardı. Jim aradığı numarayı buldu. Karanlık bir methalden içeriye daldı. Dar merdiveni, kenarları bakırla kaplanmış basamaklara kadar çıktı. İlk koridoru bir gece lâmbası aydınlatıyordu. Koridor üzerindeki camlı kapılardan yalnız bir tanesinde ışık vardı. Jim bu kapıya doğru yürüdü. Camın üzerinde boyayla yazılı on «altı» kelimelerini okuduktan sonra kapıyı vurdu.

Kuru bir ses:

— giriniz, dedi.

Jim kapıyı itti. Küçük bir odanın içinde, bir yazı masası bir madenî dosya dolabı, bir portatif karyola, iki de iskemle gördü. Masanın üzerindeki küçük bir elektrik ocağında bir kahve ibriği kaynayıp duruyor, ibriğin ağzından ince ince buhar sütunları fışkırıyordu. Yazı masasının başında oturan adam Jim'i ciddiyetle karşıladı. Önüne bırakılan karta bir göz attıktan sonra:

— Jim Nolan, öyle mi ? diye sordu.

— Evet.

(Devamı var)

IV

EN SON HABERLER



Sulh Ve Harp Amerikanın Elinde

Bugün dünya politika sahnesini meşgul eden en mühim mesele, Truman'ın son sözleri ile meydana çıkan meseledir. Bu sözlere nazaran Amerika Potsdam kararlarını tâdil etmek fikrindedir. Bundan başka Amerika Reisicümhuru, üç büyüklerin birleşmesini de faydalı görmüyor. Bütün dünya bu sözlere bakarak Amerikan politikasının yeniden istikamet değiştirmiş olduğunu anlamakta güçlük çekmedi. Gerçek Amerika milletlerarası siyaset zemininde henüz sabit bir vaziyet olmamıştır. Hemen her gün istikamet değiştirmektedir. Fakat, zamanımızın politika inkişafı hakkında bir fikir edinmek istiyenler için başlıca ehemmiyetli olan nokta bu hareket tarzının sebeplerini anlamak ve neticesini kavramaktır. Bu noktadan Londrada aktedilmiş ve bir muvaffakiyetsizlik ile neticelenmiş olan beş büyük devlet hariciye vekilleri konferansına kadar geri gitmek lâzım. Hatırlardadır ki o zaman bu konferansta, Anglosakson delegeleri tarafından ileri sürülmüş olan bir arzu üzerine çıkmaza girmişti. Bu delegeler, sabık muharip devletlerle yapılacak sulha Çinin ve Fransanın da teşrik edilmesini istiyorlardı. Sovyetler Birliği kendisinin bir ekseriyet kararı karşısında bırakılacağından çekinerek ve Potsdam kararına sadık kalmalarını Anglosaksonlardan talep ederek onların bu arzusunu reddetti.

Şimdiki halde yalnız Amerikaya ait olmak şartile bu vaziyet tamamen değişmiştir. Amerika Almanyanın tarzı idaresi ve mustakbel mukadderatı hakkında müttefiklerarası Berlin komisyonunda Fransa ile ihtilâf haline düşmüştür. Şimdi; bu komisyonun vereceği reyler hakkında Potsdamda alınmış olan kararı tebdil etmek istiyor. O karara göre komisyon ancak ittifakla rey verebilirdi. Böylece Amerika iddiasını kabul ettirebildiği takdirde otomatik bir surette üç büyuk devletlerin kararı ile hareket lâzım gelecektir ki Sovyetlerin bunu kabul edeceği kuvvetli zannolunur.

Diğer bir zaviyeden bakıldığı zaman görülür ki bu ihtilâf Fransada yeniğe teşekkül eden hükumetin politikası malûm olduktan sonra meydana çıkmıştır. Amerikanın Alman sanayiini tahrip etmekten kurtarmak ve Almanyaya mahkî idare istiklalini vermek hususundaki arzusu malûmdur. Amerika sermayesi bu sanayi ile sıkı münasebe...

KALİNİN'İN GENÇLİGE HİTABESİ

"Gençlerimiz yabancı kültürleri daha iyi tanımalıdırlar,,

Moskova 3, (A.A.) — Komünist gençliği birliğinin ondördüncü kongresirde söylediği bir söylevde Başkan Kalinin, yeni beş senelik plânın tatbiki işinin şimdi komünist gençlik teşkilâtının en baş vazifesini teşkil etmekte olduğune belirtmiştir.

Milletlerarası münasebetlerden bahseden Kalinin, Sovyet gençliğini, diğer milletlerin gençleriyle olan münasebetlerini takviye etmeğe davet etmiştir.

Başkan, genç komünistlerimizin yabancı milletlerin hayatlarını, kültürlerini ve millî karakterlerini daha iyi tanımalarını temennî ederim, demiştir,

Kalinin, gençliği, millî, harbin büyük annanelerine sadık kalmağa davet ederek sözlerine son vermiştir.

Almanlar İngilteredki depoları yağma edeceklermiş

Londra, 4 (R.) — Nürenberg'da bugün harp suçlularının muhakemesinde meydana çıkan vesaik arasında, İngiltereye ait uçak meydanları ile gıda malzemesi ve petrol depolarını hedef olarak gösteren haritalar meydana çıkarılmıştır. 25 Ağustos 938 de Alman genelkurmayı tarafından, Eylül 938 den evvel bu depolardaki malzemenin Alman askerî makamlarına dağıtılması hakkında bir emir bulunmuştur.

Nüenberg'deki mahkemenin son celsesi hakkında henüz mufassal haberler alınmamıştır.

Bulgar meclisi

Sofya, 3 (A. A.) — «Zemedelsko Zname» gazetesinin yazdığına göre, sobranya, 15 Aralıkta açılacaktır. Sobranya'nın açılış toplantısına yeni seçilmiş olan saylavların en yaşlısı olmak itibariyle Dobruca saylavı Jordan Pekarcı başkanlık edecektir.

Avusturya Hükûmeti

Viyana, 3 (A. A.) — Komünist ve sosyalist partileri kendilerine, halkçı partisi tarafından sunulan hükûmet programına cevaplarını verdikleri vakit, yani salı günü, Avusturya hükûmetinin kurulması muhtemeldir.

Serbest İspanyolların notası

Meksiko, 4 (R.) — Mülteci İspanyol hükûmeti büyük devletlere, İspanyol cümhurisyet hükûmetinin derhal tanınmasını talep eden diplomatik bir nota vermiştir. Pariste yapılan muazzam bir mitingde İspanyanın en meşhur kadın lideri komünist Dolore Ibaruri (tarihî rolü dolayısile La Passionara diye tanınmıştır) şöyle demiştir: Diktatör Frankonun mevcudiyeti

Cavadaki durum

Batavya, 3 (A.A.) — Hollandalıların, Sokarno ile değil Şahrir ile görüşmeye hazır olduklarını belirten Logeman'in son beyanatı dolayısile istihbarat bakanı Seraeddin Kndosia hükûmeti hiç bir harici tazyik kabul etmeyecek-

Avusturyada

(Birinci sayfadan devam)

gelecektir. Bankalardaki hesaplara gelince, Avusturyanın kurtuluşundan evvel yatırılmış paralar arasında bir fark gözetilecektir.

Viyana, 3 (A. A.)— İngiliz kabine üyelerinden ve Avusturyayı kontrola memur komisyon murahhaslarından John Hynd dün basına beyanatta bulunarak İngilterenin bu memlekete karşı takibettiği siyaseti izah etmiştir.

M. Hynd demiştir ki:

«İngiliz siyaseti bu memlekette ilk gaye olarak mümkün olur olmaz askerî idareyi sivil bir idare ile değiştirmeyi tasarlamaktadır, zira hiç bir zaman devamlı bir idare kurmak arzusunda değiliz. Teşkilâtın ihdası, idarenin sivilleştirilmesine ve işgal kuvvetlerinin çekilmesine doğru bir adım telâkki edilmelidir, Avusturyanın en kısa bir zamanda hür, bağımsız ve demokrat bir devlet olmasını istiyoruz.,,

Bundan sonra, İngilterenin Unrra nezdinde, Avusturyayı bu teşkilâtın yardımından faydalandırmak için yaptığı teşebbüslerden bahseden Hynd Avrupa milletlerinin iaşesi işinin İngiltereye çok pahalıya mal olduğunu söylemiş ve İngiliz milletinin Avrupa milletleri ve hattâ Almanyanın açlıktan ölmesine seyirci kalamıyacağı içindir ki bütün bu güçlüklere göğüs gerdiğini ilâve etmiştir.

Bakan bunu müteakip İngilterede Avusturyaya karşı beslenen sempatiyi ve pek yakında yeni hükûmetin daha bazı sorumları üzerine alacağı ümidini izhar ederek demiştir ki:

«Sendika ve kooperatifler gibi demokrat müesseselerin

Yeni bir Beşler toplantısı

Sovyetler Orta Şark işleri için bir konferans teklif ettiler

Londra, 3 (A.A) — İyi haber alan bir kaynaktan öğrenildiğine göre, üç büyük devletin bir konferans yapması yolundaki son gayret Sovyet Rusyanın orta şark meselelerini görüşmek üzere bir beşler konferansı toplanması için tekliflerde bulunmuş olması ile ortaya atılmıştır.

Bu telkin müsbet bir tekliften ziyade bir zemini yoklama mahiyerinde olmakla beraber, diğer ilgililerin de hatta suriye hakkındaki anlaşmazlık devam ettiği zaman, bir beşler konferansı yapılmasını taleb etmiş olan Fransanın bile müzaheretini elde edeceği beyan olunmaktadır. Rus teklifi orta-sark meselelerinde kendilerini ilgilendiren cihetleri halletmek yolunda İngiltere, birleşik Amerika ve Fransa tarafından yapılan gayretlerden doğmuş olabilir.

Sunday Timse meharriri de, Suriye hakkındaki İngiliz Fransız görüşmelerinin şimdi bir anlayış ve birlik havası içinde yapıldiğını ve bütün Akdeniz bölgesine teşmil olunacağını yazmaktadır.

Fransız bankaları

Nevyork, 4 (R.) — Fransız cümhuriyeti, Fransız bankasının millileştirilmesini kabul etmekle Fransanın en büyük bir kredi şebekesi kurulmuş olacaktır. Bu ehemmiyetli finans reformu Fransız sanayi ve maliyesini ve dolayısiyle iktisadî hayatını cezrî olarak değiştirecektir. Bilâhare elektrik sanayii de devletleştirilecektir. Bütün kredi müesseselerine sahip olan 200 aile saltanatı artik nihayet bulacaktır. Milletieştirilen 5 bankanın 425 bin hisse senedi vardır.

Bu aksiyonların ekserisi malî gurupların elindedir. Bu bankalardaki depositolar bütün Fransanın % 50 sini teşkil etmekte ve 7 billion frank olarak takdir edilmektedir. Fransız Cumhuriyeti hisse senetlerini 50 senede satın alacak ve her sene 133 milyon frnk tediye edecektir.

İtalyan demiryollarının uğradığı büyük kayıp

Roma 3. (Hususî) — İtalyan demiryolu malzemesinin harpte uğradığı zararlar 400 milyar italyan lirası tahmin edilmektedir. İtalyan demiryollarında 1940'da 130.000 marşandiz ve 7.300 yolcu vagonu olduğu halde şimdi an-

Kimyevî maddeler

Dessau ve Dresdeu'de iki fabrika tifo, dizanteri ve difteri aşıları hazırlamağa başlamıştır.

Belgrat,4, (H.)Devlet traktör ve ziraat fabrikaları UNRRA' anın tavassutile 30 büyük makine ve alet atölyesi almış ve yedek aksamı imâl etmeğe başlamıştır.

Yunan İşçi Seçimleri

Dünya işçiler birliği federasyonu müşahid gönderecek

Londra, 4 (R.) — Dünya işçiler birliği fedarasyonu, Yunan işçiler birliğinin aza seçimlerine nezaret etmek ve Yunan işçi hareketinin yeniden teşkilâtı hususunda tavsiyelerde bulunmak üzere müşahidler gönderecektir.

Dünya işçiler birliği federasyonunun sekreteri, Fransız işçi birliği reisi Jouhau ile Britanya işçi birliği reisi Mr-Feder bu mesele üzerinde bir anlaşmaya varmışlardır.

İşçi hareketinin dört rakip kısmı anlaşmaya imza koymuşlardır. Genel idare heyeti seçiminde iş birliği esası konulmuştur.

Yalan Tebliğler

Kudüs, 3 (A. A.) — İngilizce yayımında, gizli radyo istasyonu, Filistindeki karışıklıklar hakkında şimdiye kadar yayılanmış olan bütün tebliğlerin hepsi yalan olduğunu ve yüksek komiserin pons tarafından verilmiş olan yanlış malûmatla aldatılmış bulunduğunu söyleyerek yükşek komiserden yeni bir tebliğ yayınlamasını istemiştir.

Ticaret mektebinin adı değişti

Yüksek İktisat ve Ticaret mektebinin adı değiştirilerek "Yüksek Ticaret ve Ekonomi Okulu„ haline konulacağı bildirilmiştir.

Tekel Bakanı ve Genel Müdür aleyhine açılan davalar

Tekel eski baş müdürü Fikri Faik tarafından vekil Suat Hayri Urgüplü ve genel müdür Hürrem Şeren aleyhine 11 inci Hukuk mahkemesinde

kurtarmak ve Almanyaya mülkî idare istiklâlini vermek hususundaki arzusu malûmdur. Amerika sermayesi bu sanayi ile sıkı münasebettedir ve onun tahrip edilmesi Amerikalıların menfaatlerine hiç uygun değildir. Eğer müttefiklerarası Berlin komisyonunda ittifakla karar vermek prensibi baki kalırsa Amerikanın kendi arzusunu yürütmekte daha büyük müşkülâta uğrayacağı muhakkaktır. Amerika her ne surette olursa olsun bu politikasını muvaffakiyetle yürütebilirse dünyanın yeniden bir macerâya atılacağına hükmedebiliriz; hususile, Uzak Şarkta Japonyayı yeni bir harp kudreti haline getirmeğe çalışmaktalarken. Fakat Fransayı hariç bırakmakla beraber Sovyetlerin rıza ve muvafakatini almak icabeder ki bu noktada kolay kolay yapılır bir şey değildir.

Her ne suretle olursa olsun Amerikan politikası Almanyayı tekrar bir harp unsuru haline getirmeğe muvaffak olursa bu seferki mücadelenin merkezi sıkleti doğrudan doğruya Asyadır ve neticede en büyük ziyanı gören iki Anglosakson devletidir. Fakat böyle olmakla beraber Avrupa harp âfetinin dışında kalmış olmaz. Dün de bahsettiğimiz gibi son defa istifa etmiş olan Çunking'deki Amerikan sefirinin dediği olur. Ne yazık ki Mister Roosevelt sulh savaşını başarmadan öldü. Halefi dünyayı yeniden karıştırmak için sabırsızlıkla çalışan büyük Amerikan sermayedarlarının baskısına karşıgelemiyor. Ve Beyaz Sarayın politikasında görülen bu dalgalanma ıztırap içinde sulhu bekliyen dünya milletleri için çok meş'um alâmettir.

YENİ DÜNYA

İnsanoğlunun haline doğru

(2 nci sayfadan)

bil.» dedi, Murad Kesedar, ağlıyacak gibiydi. «Mahkemeye başvurdum. Hakkımı sonuna kadar arıyacağım» dedikten sonra yer iskemlesinde kara kara düşüncelere daldı.

Kimin haklı, kimin haksız olduğunu bilemem: Mahkemeye verilmiş bir iş. Murad Kesedara mahkeme gününü bana bildirmesini, bu mahkemeyi okuyucularıma yazmak istediğimi söyledim, söz verdi. Gelip söyliyecek.

Kahveden çıktığım zaman sokak bomboştu. Herkes işine gitmişti. Ben de bir başka falıkayı gezmek üzere darsokaklardan birine daldım.

S. Γ.

Basıldığı yer: NAM BASIMEVİ

İstihbarat bakanı Serâeddin Kndosia hükûmeti hiç bir harici tazyik kabul etmeyecektir, demiştir.

İstihbarat bakanı şöyle devam etmiştir:

Başkanımızın hiç bir zaman hata etmeyeceğini söyliyebiliriz.

...tır) şöyle demiştir: Diktatör Frankonun mevcudiyeti Avrupa için son derece büyük bir tehlikedir. La Passionara talanjist İspanya ile bütün demokratik memleketlerin iktisadî ve siyasî münasebetlerini kesmeleri için bir karar alınmasını teklif etmiştir.

«Sendika ve kooperatifler gibi demokrat müesseselerin tam manasiyle teessüs edeceğini umuyoruz.»

Hynd, Renner, Filg ve doktor Gruber ile görüşmelerde bulunduğunu söyliyerek sözlerine nihayet vermiştir.

marşandiz ve 7.300 yolcu vagonu olduğu halde şimdi ancak 60.000 marşandiz ve 1350 yolcu vagonu kalmıştır.

İtalyan hükûmeti Almanlar tarafından götürülen malzemenin iadesini taleb etmiştir.

etmeğe başlamıştır.

Vaşington görüşmeleri

Londra, 4, (R.) — İngiliz kabinesi bugün Vaşington malî görüşmelerini müzakere etmiştir. Bu hususta temsilcilerine çok ehemmiyetli bir telgraf gönderilecektir.

müdür Hurrem Şeren aleyhine 11 inci Hukuk mahkemesinde açılan maddi tazminat davasına dün devam edilmiştir.

Dünkü duruşmada bakan ve genel müdür tarafından gösterilen müdafaa şahitleri dinlenmiştir.

Şahitler baş müdürün keyfi ve kasdi olarak tekaüde sevkedilmediğini söylemişlerdir.

Mahkeme son olarak gösterilen müdafaa şahitlerinin dinlenmesi için başka bir güne bırakılmıştır.

Ayrıca Fikri Faik tarafından Tekel Vekili ve genel müdür aleyhine 1 inci hukuk mahkemesinde açılan mânen tazminat davasına da dün devam edilmiştir.

Duruşmada ehli vukuf raporu alınmıştır. Raporda gazeteler Bakan ve genel müdürün yaptığı beyanatların hakareti tazammum etmediği zikrediliyordu.

Fikri Faik'in avukatı itirazları olduğunu söylemişlerdir.

Mahkeme bu itirazları dinlemek üzere başka bir güne bırakılmıştır.

ŞEHİR VE YURT HABERLERİ

İstihsal bölgelerinden

Kesilmiş kasaplık hayvan getirmek için şirket kuruldu

Öğrendiğimize göre: istihsâl bölgelerinden kesilmiş kasaplık hayvan getirtmek üzere şehrimizde büyük bir şirket kurulmaktadır. Bu husus için bazı zevat Ankarada alâkadarlarla temas halindedirler.

Bu teşebbüs müsbet bir netice verdiği takdirde Erzurum, Konya, Trakya ve Cenubî Anadolu gibi istihsal bölgelerinden, kesilmiş hasaplık hayvan getirilecektir. Nakil meselesi şimdilik halledilmiştir. Bu itibarla getirilecek olan koyunlar ve sair kesilmiş hayvanlar, istihsal bölgesi kesim ve pay mahallinde, nakliyat ücreti de dahil olduğu halde ucuza mal olduğundan şehrimizde azamî fiattan 25-30 kuruş aşağı satılabilecektir. İlerde fiatların daha da ineceği tahmin edilmektedir.

Şehir meclisi toplantısı

Dün de bütçe müzakerelerine devam edildi.

Şehir meclisi dün de toplanarak bazı meseleleri incelemiş ve kararlar almışlardır.

Belediyede yapılan bu toplantıda bütçe üzerinde görüşülmüştür. Bu arada elektrik meselesine de temas edilmiş ve bütçesi gözden geçirilerek tetkikler yapılmıştır.

Ayrıca İlçelerin tahakkukuna dair vergilerin tahsil edilip edilmediği üzerinde durulmuş ve bu hususta bir hayli münakaşalar olmuştur.

Netice itibariyle bu vergilerin tahsil edilemediği anlaşılmıştır. Bundan dolayı da bu vergilerin terk edilmesinin muvafık olacağı meclise arzedildiğinden teklife uyulması karar altına alınmıştır.

İçtima geç vakte kadar sürmüştür.

Suçluları döven

emniyet memurları mahkemede

Emniyet İkinci şube komiser ve polis memurlarından Suat, Ahmet, Halid, Şaban, Ziya ve Seyyar adındaki kimseler bir iplik kaçakçılığı meselesinden Ali Mercantepe ve Abdullah Durmuşoğlu adlarında iki kişiye dayak atmak ve işkence yapmak iddiasiyle birinci toplu millî korunma mahkemesine verilmişlerdir.

Mahkemeye yalnız 2 nci şube kaçakçılık bürosu komiseri Ahmet gelmiş, sorgusunda kimseyi dövmediğini söylemiştir.

Mahkeme diğer maznunların mahkemeye zorla getirilmeleri için başka bir güne bırakılmıştır.

Muhittin Kanzuk yine millî Korunmanda

Millî Savunma bakanlığına sattığı bidonlarda ihtikâr yaptığından 1 nci toplu millî korunma mahkemesinde 3 yıl ağır hapse mahkûm olan Kanzuk eczanesi sahibi Muhittin Kanzuk, bu defa limontuzu ihtikârı yaptığı iddiasiyle millî korunma savcılığına verilmiştir.

Savcılıkta yapılan sorgusunu müteakip tevkif edilerek, ceza evine gönderilmiştir.

İzmir limanı yeniden yapılacak

İç ve dış ticaretimizin gelişmesi yolunda yapılan önemli işlerden biri de İzmir limanının yeniden inşasıdır.

Alsancakta yapılması düşünülen bu yeni liman için denizyolları işletme idaresi tarafından hazırlanan raporda yapılacak olan önemli inşaat şu şekilde gösterilmiştir:

Demiryolu iskelesi 45 metre daha genişletecek, bu iskele demiryolu ve motörlere tahsis olunacaktır.

Buna muvazi olarak kurulacak ikinci iskele 70 metre genişlikte olup 6 Şilebin yanaşabilmesi müsait olacaktır. Bu iskeleler arasına da büyük şilepler yapılacaktır.

Plâna nazaran, şimdiki iskelenin şehir tarafında bulunan Koy doldurularak kazanılacak arazide yolcu salonu ve otomobil parkı yapılacaktır.

Üniversite de stenografi derleri

Ticaret lisesi stenografi muallimi Avram Benaroya'nın riyasetinde, Üniversite talebelerine mahsus, İktisat fakültesinde açılan Stenografi kurslarına yarın saat 8 de başlanacaktır.

Dersler 2 ay devam edecektir.

Reylerini kullanmayan ikinci seçmenlere tebligat yapıldı

Çarşamba gününe kadar İstanbul milletvekiliği seçimi için rey sandığı muhafaza altına alınmış ve bir komiser muavini ile bir polis bu işle vazifelendirilmişlerdir.

Diğer taraftan dün Belediyede reis vekili Rifat Yenalın başkanlığında toplanan seçim teftiş heyeti, reylerini kullanmamış bulunan 405 ikinci seçmenin isimlerini tesbit ederek kaymakamlıklara bildirmişdir.

Yarın bu 405 ikinci seçmenden 50 si reyini kullanmamış olursa nisab yine dolmamış olacaktır.

Toprak mahsullerinde suistimal

(Baştarafı 1nci sahifede)

yeti ofis müfettişlerine ihbar etmiştir.

Müfettişler bir cürmümeşhut tertip ebederek kendierin alıcı olarak göstermişler ve buğdayın kilosunu 17 kuruştan almayı kabul etmişlerdir. Kaparo olarak 500 lirayı verirken Nazmi Doğrul suç üstü yakalanmıştır.

Bilâhara tâdat edilen anbarda ayrıca 13.966 liralık hububat açığı da görülmüştür.

Maznun derhal millî korunma savcılığına verilmiş ve sorgusunu müteakip tevkif edilerek cezaevine gönderilmiştir.

Vatikanın entrikaları

(2 nci sayfadan)

mış bu destekler bir az fazlaya kaçarak "garp duvarı" fikrin, telkin etmektedirler kişte asıl tehlike buradadır. Bu hususta mazur görülelim. salip seferleri için hiç bir sempatimiz yoktur, Vatikanın, buna benzer bir şey tasavvur edebileceği düşüncesinden de uzağa, faka) ne de olsa in'sanlar neticede yine insandırlar ve "kudrkt arzusu" Tanrısal rahipliğin temiz kalblerinde bile tahrik yapabilir. İstikbal ne olursa olsun, geçen harbin sonundaki gibi "zavallı Almanya" davasının kilise mukaddes makamları tarafından müdafaa edilmesini duymak can sıkıcı bir şeydir.